

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. II. Deus cognoscit infinitas creaturas poßibiles.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

signabile est à Deo, quandoquidem illi abstulit Deus vnionem; ergo illa virga haberet duo puncta determinata & signabilia, intra quæ clauderetur, quantumuis esset infinite longa. Deinde, si Deus ex infinitis gradibus intentionis tolleret medietatem, adhuc qui remaneret essent infipiti, & haberent primum & vltimum. De primo nullus dubitat: de vltimo probatur (& pone, claritatis gratiâ, eos esse dissimiles inter se) nam maneret aliquis gradus, qui amisisset vnionem cum ablati, & solum maneret vnitus cum præcedentibus; ille autem esset vltimus, quia vltra illum non esset alius, & omnes ante ipsum. Quod si infinitum sit in magnitudine, necessariò debet esse aliquod punctum quod non habeat aliud post se, quia non omnia puncta habent aliud post se. Confirmatur in sententiâ constituyente infinita indiuisibilia & puncta in continuo, v. g. in ligno, quod tamen habet duo puncta terminatiua, inter quæ clauditur tota illa infinitudo; & si ab vno ad aliud percurras successiuè, non poteris omnia pertransire, etiam per æternitatem.

6 Sed dices: Si infinitum habet vltimum, iam non est infinitum, cum claudatur terminis, & habeat finem. Respondeo, infinitum non excludere propriè vltimum, modo à me explicato: nam præcisè in eo, quod ex vno termino ad alium successiuè perueniri nequeat, consistit essentia infiniti, vt in exemplo posito de infinitis speciebus entis, inter hominem & lapidem inclusis, manifestè cernitur. Aduerte tamen, illud punctum vltimum non dicendum propriè terminum: quia terminus applicatur solum, ex communi acceptione, ad rem finitam; vnde solum est dicendum, dari duo puncta vel duo indiuidua, inter quæ tota magnitudo aut multitudo infinita clauditur.

Quartò aduerte, infinitum aliud esse *categorematicum*, quod propriè in se actu includit infinitas partes; aliud esse infinitum *syncategorematicum*, quod licet in se finitum sit, quia tamen ei possunt addi plures & plures partes in infinitum, dicitur syncategorematicum non à se, sed à partibus quæ possunt addi in infinitum.

SECTIO II.

Deus cognoscit infinitas creaturas possibiles.

7 **N**on defuere qui dixerint, à Deo non potuisse produci creaturas alias, neque in specie, neque in indiuiduo, ab his quæ de facto productæ sunt. Ita Abaylardus, Wicleffus, Ioannes Hussius, & alij hæretici, quorum sententia damnata est in Concilio Constantiensi Sessione 15. Alij Catholici, licet sentiant à Deo potuisse plures alias creaturas produci numero & specie physice diuersas ab his quæ de facto existunt, censent tamen, omnes illas esse finitas numero. Ita Scotus, Durandus, & alij apud Mendozam Disputatione 13. Physicorum § 7. Refert etiam pro eâ Caietanum; sed immeritò, quia licet 3. Parte, quæst. 7. à num. 12. neget, gratiam posse in infinitum augeri, non propterea negat indiuidua & species infinitas possibiles.

8 Contra vtroque ex Concilio Constantiensi agunt recentiores, verum immeritò, tum quia

hæretici Deum finxere operantem ex necessitate naturæ, tum quia consequenter docuere, solum posse ab eo produci quæ de facto existunt; Catholici autem Auctores relati, in nullo horum cum hæreticis conueniunt, imò ab illis longè distident; neque quia in propositione integrâ hæreticorum à Concilio damnatâ includatur aliqua particula, in quâ videntur conuenire hi Catholici, scilicet, *sed animas vsque ad certum numerum creare, &c.* ideo Catholici à Concilio damnantur, quia hoc solum damnauit propositionem integram hæreticorum, non autem quamlibet illius propositionis partem truncatam, & per se sumptam: persæpe enim propositio aliqua complexa est falsa, cum tamen aliqua ex simplicibus vera sit; neque quia tota dicatur falsa, ideo qualibet seorsim falsa censenda est, vt in hac propositione, *Deus non solum potest peccare, sed bene operari, tota propositio falsa est*; illa autem aduersatiua, *sed bene operari, verissima*; non ergo potest ex Concilio agi contra hos Catholicos. Adde, illam propositionem, licet primò fuerit posita inter doctrinam Ioannis Wicleffi, non tamen pertinere ad eas quæ à Concilio & Martino V. damnatæ sunt, sed omittam, sicut & aliquas alias Philosophicas, quæ in primâ relatione continebantur.

Ratione deinde iidem insurgunt contra Scotum: quia, si creaturæ possibiles sunt finitæ, demus ergo eas esse centum v. g. quæ duo contradictoria sequuntur si sunt centum & duæ, & sic in infinitum, adduntque ridiculum esse, & homine Philosopho indignum, id inficiari. Verum retorqueo argumentum contra ipsos euidenter, & do illis, creaturas possibiles esse infinitas; peto, cur non sint possibiles alia vltra illas, vel quæ contradictoria sequuntur in eo, quod illis addantur alia duæ, siquidem vnum infinitum potest esse maius alio, nec ex conceptu infiniti repugnat illis fieri additionem. Respondebis, quia in illo infinito iam sunt omnes possibiles. Sed contra, quia de hoc quæro rationem, cur scilicet in illo infinito includantur omnes possibiles, nec possit illis infinitis vlla alia addi. Nec sumo illud aggregatum, supponendo esse in illo omnes possibiles, in hoc enim sensu esset stulta interrogatio; sicut etiam quando & hi argumentantur contra Scotum & alios, non sumunt illam collectionem finitam, supponendo ibi iam esse omnes: tunc enim facile Scotus redderet repugnantiam, quia scilicet supra omnes non possunt esse alia. Sumo ergo illud aggregatum infinitum, & de illo rogo, cur supra illud non possint esse alia plures, & consequenter, cur ibi sint omnes possibiles. Hac instantia argumenti est fortissima: nam cum infinitum non eo ipso quod infinitum sit, continet omnia possibilia, parum conducit vt in illo aceruo dicantur esse omnia possibilia, dicere illum esse infinitum: nec video, quid ei responderi possit. Sicut ergo dicis, ibi esse omnes possibiles in tuo aceruo, idem dicit Scotus de suo.

Secundò arguunt: Quia vltra diem iudicij potest Deus mouere cælum in infinitum, ergo sunt possibiles infiniti motus. Respondebunt aduersarij, non esse possibiles diuersos motus cælorum in infinitum, sed necessariò Deum, si vellet cælum mouere in infinitum, reproducturum eos motus. Idem etiam dicent de cogitationibus Beatorum & damnatorum per æternitatem futuris. Sed

Sed replicant hi recentiores, malè à me hanc solutionem tradi, quandoquidem ego sentio, durationem distingui, esseque successivam, & distinctam hodiernam ab hesternà: vnde si Deus reproduceret per aeternitatem eos motus, saltem durationes distincta deberent esse nouæ, & consequenter illæ possibiles erunt infinitæ. Fateor libentissimè, in meâ sententiâ id ita contingere: verùm propterea non dixi, me ita posse argumento respondere; sed ab aduersariis, contra quos hîc agimus, quique durationem distinctam negant, posse eam solutionem dari, quam etiam negat arguens. Quod verò ad me attinet, non est cur hi sint solliciti de me ex duratione distinctâ conuincendo ad infinitatem creaturarum possibilitium; independentem enim ab hac distinctione durationis, libentissimè admitto infinitas creaturas possibiles, & ego ex hac distinctione durationis, etiam eandem infinitatem consequenter ad mea principia ostendi. Scotum autem & alios ægrè hi redarguent de inconsequentiâ ex solis meis principis. Alia argumenta, quæ cum primo ferè coincidunt, & ab his afferuntur, omitto, quia facile possunt eodem modo, sicut primum, enervari.

13 Arbitror ergo Primò, hæreticos aientes non esse possibilia alia indiuidua ab his quæ de facto sunt, fuerunt, auterunt; hos, inquam, facillimè posse conuinci falsitatis. Quis enim dubitet, si plures homines qui de facto ob suam libertatem à nuptiis abstinerunt, contraxissent matrimonium, saltem aliquos illorum habituros aliquos alios filios; ergo possibiles sunt alij homines in mundo ab his qui de facto existunt. Idem sit argumentum de aliis animantibus, quæ impedita sunt ab hominibus ne procrearent. Præterea, quis dubitet, possibiles esse alias formas ignis ab his quæ de facto dantur, & quòd, si voluissem ego, ignem stupæ applicando, nouum producere, potuissem hoc facere? Alias frustra homines extinguerent incendia; frustra animalia nocua, ne noua producerent, interimerent; impertinenter imminetia pericula deuitarent, quandoquidem non sunt possibilia alia entia, aut ignis, aut animalia, nisi quæ de facto sunt, quæ omnia statim ridicula apparent. Denique in ipsiis actionibus voluntatis est certior conclusio: quia voluntas cum sit libera, non semper operatur quantum potest; fallum ergo est, non esse possibiles alias creaturas ab his quæ de facto existunt.

Secundò cenſeo, etiamſi Scoti ſententia tam aperte nequeat impugnari, nihilominus omnino dicendum eſſe, creaturas poſſibiles eſſe infinitas, tum quia niſi id concedatur, vix poteſt explicari quâ ratione potentia Dei ſit infinita; tum quia, vt ſuppono ex dicendis infra, durationes diſtinguuntur à re durante, nec poſſunt reproduci; ergo homines & Angeli in æternum duraturi, infinitas habebunt durationes diſtinctas. Si autem ſemel infinitum aliquod concedatur, non eſt cur etiam in aliis rebus illud non admitramus. Denique & præcipuè, quia in tali infinito nulla eſt contradic-tio (vt infra oſtendam) ergo debet concedi poſſibile. Scientia ergo Dei cognoſcit actu creaturas poſſibiles infinitas ſimpliciter.

SECTIO III.

Deus poteſt producere creaturam omnium iſſimam, item & perfectiſſimam.

DE perfectiſſimâ negant nonnulli, quia quæcumque producatur, adhuc diſtat infinite à Deo; ergo poſſibilis eſt alia media inter ipſam & Deum. Debile argumentum: ſume enim totam collectionem creaturarum poſſibilium, & argue ſic: Adhuc illa collectio eſt finita in perfectione eſſentiali, & diſtat infinite à Deo; ergo poterit produci alia perfectior intensiuè totâ illâ collectione. Ecce formam tui argumenti omnino eandem; nec puto ei concedes conſequentiam. Hanc meam ſolutionem reiecere poſtea hi, eò quòd argumentum ipſorum deſumatur ab infinite participatione Dei, & poſitâ vnâ creaturâ perfectâ, eſſe poſſint infinite perfectiores; nec hinc inferri contradic-tionem, nec eſſe cur in vnâ ſiſtamus, ſed progrediendum ſine fine. Hæc illi.

Verùm ego non video, quomodo hinc ſolutionem impugnaverint: ego enim in ſolutione non ago iam de puncto præcipuo quaſtionis, ſcilicet vtrum ſit poſſibilis vnâ creatura omnium ſuprema, an non; ſed tantum oſtendo, argumentum horum Auctorum, ad probandum illam, repugnare, eò quòd qualibet assignatâ, adhuc Deus ab eâ infinite diſtat, ergo participabilis eſt ab aliâ ſuperiori: hoc, inquam, argumentum nullum eſſe oſtendo, quia ſumptâ totâ collectione, adhuc eſt verum dicere, Totâ hæc collectio diſtat infinite à Deo, & tamen inde non licet inferre, Ergo eſt poſſibilis aliqua creatura, quæ perfectiùs, quàm tota iſta collectio, Deum participet; ergo nec valebit eadem forma argumenti in vnâ ſolâ creaturâ; ergo quidquid ſit de conſiſtentiâ veritate, certè ea non probatur bene hoc argumento. Ei ergo, omiſſâ inſtantiâ, reſpondeo, omnem creaturam ex conceptu ſuo neceſſariò debere infinite à Deo diſtare, nec illam diſtantiam poſſe, vt ſic dicam, repleti per creaturas magis ac magis perfectas, quouſque inter illas & Deum nulla ſit vacuitas, alioquin eſſet aliqua quæ finite à Deo ſolum diſtaret, quod omnino repugnat; non ergo ex diſtantiâ infinite poteſt inferri, poſſibilem eſſe aliam perfectiorem.

Secundò arguunt: Quia, ſi daretur creatura perfectiſſima omnium, ſequeretur eas, quæ continentur infra illam, non eſſe infinitas, quia haberent vltimam. Argumentum imbellius priori. Anne, quia ſpecies hominis ſit perfectiſſima omnium animalium, ſequitur, ſpecies animalium infra illum contentas, non eſſe infinitas? Nullatenus: & mirandum eſt, quòd cum ferè omnes dicant, infra hominem eſſe infinite animalia imperfectiora, tamen communiter ex hac infinite conentur inferre, non eſſe poſſibilem creaturarum omnium perfectiſſimam.

Fortè dicent: Tunc eſſet etiam iſſima & vltima, & conſequenter infinitum ex vtraque parte haberet terminum, quod repugnat infinito. Sed contra hos euidenter retorquero argumentum. Sumo formicam & hominem: intra hos duos terminos, quorum vnus eſt iſſimus, alter ſupremus, ſunt poſſibilia per te infinite animalia inæqualia;